

אנו שואפים לעולם בהיר, עולם מרומם, עולם שיתרפא מכל הרעות המצויות בו, זה האידיאל של ישראל, וזו מטרת בית המקדש.

בחנוכה אנו מציינים את ניצחון השקפת העולם הישראלית על היוגית, וכך כותב הרב באורות עמ' נ"ז:

“הקתיד אינו פוסק מלקבוע את תפקידו מן ההנהגה, והנהגה מתמלא ענין כפי ידיעתו שהקתיד נקרא אליו, אינו נעשה בזה רק כפי אל הקתיד, כי-אם הוא מתמלא על-ידי זה בכל צרכיו ונעצמו”

האידיאלים והשאיפות העתידיות תובעות מהחיים בהווה לפעול להגשמתם, החיים בהווה מתמלאים משמעות כפי ההכרה שהעתיד זקוק לו, לא נגיע אל העתיד אם לא נפעל במלא המרץ בהווה. הווה אינו ממבטל מול העתיד אלא מתמלא כוחות על ידי העתיד. החיבור המרשיים בין הווה לעתיד הוא הבטחה המדולה של עם ישראל לאנושות, פעילות דינמית בהווה על מנת להגשים את ערכי העתיד.

תפיסת העולם המיוחדת הזו מביאה את ישראל לחבר את כל חלקי הזמן ליחידה אחת וכך כותב הרב באורות הקודש ח"ב עמ' שע"ג:

“אין עבר, הוה ועתיד מוזלזלים באמידת היש, מה שהיה הוא שיהיה ומה שנעשה הוא שינעשה, ומה שנעשה מכבר ומה שיעשה לעתיד הולך הוא ונעשה בהווה, תמיד”.

התפיסה הישראלית היא אחדותית, ראיית העולם כולה כחטיבה אחת, ולכן אין עבר, הוה ועתיד. אנו בהווה חיים את העבר: “חייב לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים”, ומידר הציפייה לגאולה ולכל האידיאלים העתידיים מפעמת בתוכנו גם היא בהווה וכך כותב הרב באורות הקודש ב' שע"ט:

“התענוג הנפלא של תחיית המדינה, באור החיים, של עידן הנעליו, של טל אורות טלך, הוא משעשע את הצדיקים ומשמחם בשמחה עליונה תמיד, עד שכל ההפסקה שבין ההווה להעתיד הגדול הזה, וההפרקאות שבתוכם, אינה נחשבת אצלם למאומה, ובטלים הם ממש כניצוץ קטן לפני גלגל חמה. וכל אור גדול זה הושיטו לנו אבותינו בתקונו ברכת תחיית המדינה בתפלה”.

המאבק בין ישראל ליוון

עין א"ה שבת כ"א:

“היונים אמנם בקשו לטמות אורו של עולם, החשיכו עיניהם של ישראל ומלאו את העולם פחזות והוללות, על יסוד השיקר של לקידת ציור הזמן ההווה בלא שום תעודה בעתיד”.

המאבק בין ישראל ליוון בימי החשמונאים היה מהות המוקד של חיי האדם היוונים ראו את ההווה כמרכז חייהם, כאן ועכשיו, התעלמו מהעתיד, “אכול ושתה כי מחר נמות” (ישעיהו כ"ב ז'), ולכן הם מילאו את העולם הוללות.

בעוד שישראל אינם מתעלמים מהחיים בהווה ופועלים בו אבל עיניהם נשאות אל העתיד, השאיפה לתיקון עולם במלכות שדי:

“היונים ההוללים, שטשטשו את בהירת ההווה מלהציג מתוכו את העתיד הנהדר, שאז יגלה אור ד' וכבדו בעולם, והאילים כליל יחלף”, היה דרוש לחזק את הצפיה העיקרית הישראלית, שלא תתקמץ גם היא בהווה כאותה של היונית חליקה, לשנות החנוכה שמונה ימים, כלומר יום אחד העדף על החיךף הנהוג בהווה, להורות בפועל שכל מנגמתינו יגלו ויצאו לפעלן רק בעתיד, שיצא הזמן בכלל מיד שפלותו, והעולם ירפא מעורונו ורעוריו הכלליות והפרטיות, שהוא מנגמתי של ישראל ותשדחת אורו של מקדש” (שם).

היוונים: מתוך השתקעוכם בהווה החומר לא אפשרו את ראיית העניו, אין חזון, לא קיימת צפייה לגילוי כבוד ה'.

מג החנוכה נחוג שמונה ימים, המספר שמונה הוא מעל המציאות הרגילה של ההווה שהיא מתבטאת במספר שבע, שבעת ימי השבוע, חנוכה מבטאת את שאיפתנו לגילוי על - טבעי בתוך המציאות הטבעית.

תחיית המתים מצטיירת אצלנו תמיד רק כאירוע עתידי, הרב מלמד אותנו שהצדיקים נהנים מתחיית המתים בהווה, הם שמחים בשמחה עליונה. ההפסקה בין ההווה לעתיד אינה משמעותית לגביהם, הם חיים את העתיד בהווה. הם נהנים מאור החמה, האור הגדול של תחיית המתים, ומרגישים כניצוץ קטן מולו.

זו הסיבה שתקנו לנו אנשי כנסת גדולה לומר בכל תפילה את ברכת "מחיה המתים" והיא נוסחה בלשון הווה, איננו אומרים "ברוך אתה ה' תחיה מתים" אלא "מחיה המתים".

תפיסת עולם זו גורמת לצדיקים לראות בהווה אירועים שהם חלק מהתהליך של תחיית המתים כמו ההתנערות של עם ישראל מעפר הגלות וכך כותב הרב בערפילי טוהר עמ' עט:

"וחכמת צדיקים מקשקשת לפניהם כזוג, בחדות רוח הקודש, ורואים הם את העתיד באור ההווה, ומחיים בזה את ההווה של העולם לאור העתיד, וממשיכים נועם עולם הבא בעולם הזה. ומרבים על ידי זה בעולם שלום וברכה, נחת ועדנים. וכל הבריות וכל החיים מתברכים ומתעדנים, מתעלים ומתקדשים, שקויי טל חיים ומלאי ברכת עולמים".

היכולת המופלאה של הצדיקים לחיות את העתיד בהווה משפיעה על הכלל, הם מחיים את ההווה, הם מכניסים את העולם הבא לתוך העולם הזה, החיים מקבלים תוכן רוחני מיוחד ונעלה.

בחנוכה אנו מתחברים לגדלותם וגבורתם של החשמונאים שנצחו את היוונים ההלניסטים וטהרו את בית המקדש בעבר בימי בית שני. החיבור לעבר נותן לנו את היכולת לגלות את העתיד בתוך ההווה, לפעול להשלטת תרבות ישראל בהווה כשהביטוי הגדול שלה יהיה הקמת בית המקדש השלישי בעתיד במהרה בימינו.